

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
clasele IX-XII
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București
9 martie 2024
Clasa a X-a

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Lucrările în care eseul/răspunsurile sunt precedate de titlu și/sau motto vor fi notate cu zero puncte.**
- **Timp de lucru: trei ore.**
- **Total: 100 de puncte.**

Citește cu atenție textele de mai jos.

A.

Casa avea subsol și parter și o fâșie de curte asfaltată cu poartă de fier împletită spre stradă, și în fund cu grădiniță. Zugrăvită de curând galben-cenușiu, culoare despre care Rosmarin aflase de la un arhitect prieten că e mai durabilă și rezistă bine la intemperii, se deosebea de celelalte clădiri din strada Transilvaniei prin fațada încărcată abondent cu ornamente de gips. Pe ferestrele subsolului, deopotrivă de late cu cele de la parter, dar numai pe jumătate de înalte și aproape atingând nivelul trotuarului cu marginile de jos, trecătorii curioși ar fi putut observa ce se petrece înăuntru dacă doamna Rosmarin n-ar fi avut grije să tapeteze geamurile interioare cu hârtie imitând sticla lăptoasă.

Dintre camerele subsolului, amândouă la stradă, una era a bunicii, iar cealaltă sufrageria de toate zilele, pe care Mircea și Liana o porecliseră în derâdere „living room”, fiindcă de fapt familia mai mult aici își trăia traiul: aici mâncau, afară de când aveau mosafiri străini, aici se odihneau și tăifăsuiau și plănuiau toată ziua, în jurul bătrânei mese rotunde cu vreo duzină de scaune ieftene, vopsite roșu sânge. Bătrânul Rosmarin aici își făcea siesta după-amiezile, cel puțin o oră, pe divanul din colț, după ușa, care a fost patul lui Mircea înainte de a-și fi luat garsoniera în oraș și mai era și acum când se întâmpla, destul de rar, să mai doarmă acasă. Baremi dna Rosmarin, gospodină renumită de harnică și de energică, numai aici se simte cu adevărat la largul ei, alături de bucătăria mare, luminoasă, unde este loc destul și pentru culcușul servitoarei Tinka. Iese din sufragerie în gangul larg cât holul de deasupra și iată în dreapta bucătăria cu ușa veșnic închisă, ca să nu se împrăștie în toată casa mirosul de mâncări, iar în față pivnița, împărțită în compartimente anume pentru lemne și legume. Camera bunicii comunică, firește, cu sufrageria, dar are ieșire și spre gang chiar în dreptul scării de beton ce urcă la parter cu trepte blânde și cu platformă de odihnă la cotitură. În peretele din fund al platformei e ușa de serviciu pe unde însă umblă obișnuit toți ai casei, intrarea principală, prin marchiza* de sticlă albastră din curte, fiind întrebuințată numai când vine lume străină.

Petrecându-și viața mai mult în subsol, familia Rosmarin făcea economie de lumină și de căldură, ba mai cruța și mobila cea bună de sus. Singură Liana, și mai ales de vreo doi ani, de când a intrat în Universitate, s-a apucat să strice vechea rânduială retrăgându-se din ce în ce mai des în camera ei, să citească sau să mediteze. Camera Liane, decretată de ea ca atare, era însuși salonul de la parter, cu mobila bătrânească atât de bine păstrată de părea nou-nouță, cu pianina și gramofonul (aparatură de radio avea în hol un loc mai bun), cu divanul plin de perne, cu micul birou feminin în colțul dintre două ferestre și turnanta cu cărți. Rosmarin a avut destule discuții cu fata, din cauza asta, mai avea și acum, dar în zadar. Cine să se înțeleagă cu tinerii din vremea de azi? Și încă Liana e fată bună și cuminte, nu ca altele de seama ei...

Parterul era împărțit ca și subsolul. Deasupra sufrageriei de toate zilele se afla salonul, alături de sufrageria cea bună cu masă lungă de stejar pentru douăsprezece persoane, scaune de piele cu speteaza înaltă, bufet și servanță moderne, joase și, pe pereți, câteva naturi moarte, pânze originale, cumpărate de la Alcalay mai ieftin decât reproducerile. Deasupra pivniței era dormitorul cu patul dublu de nuc, vechi, solid, cu dulapuri și scrinuri, cu ușa secretă la odaia de baie. Patul venea cu căpătâiul la zidul dinspre scară și cu picioarele spre ferestrele ce priveau în curte. Calcanul* clădirei vecine, ridicată pe locul lor vândut în ajunul războiului, împiedica acum soarele să le bată în geamuri dimineața, ca

odinioară... Cât ținea jos gangul, aici se întindea holul (bătrânii îi ziceau tot antreu, cum apucaseră de mult), având în fund camera de debara, separată numai printr-un perete fals, și în capătul celălalt, ieșind până în mijlocul curții, marchiza cu ușa de sticlă zgrunțuroasă și câteva trepte spre stradă.

Era veche casa, poate de vreo cincizeci de ani, clădită de răposatul Nae Popescu pe terenul și din zestrea bunicii. Fusese fără subsol, numai cu pivniță și trei camere, cele două din față și alta unde se găsește azi scara de serviciu, o casă simplă, în formă de L. De-abia mai târziu, când au început să prindă cheag și mai cu seamă când unica fată, Didina, s-a făcut de măritat, s-a gândit bătrânul că ar fi bine să transforme căsuța așa încât la nevoie să poată adăposti un ginere. Cum zidurile erau foarte solide, a chibzuit că ar fi mai economic să transforme parte din pivniță în odăi de subsol, să adauge din nou doar o cameră și antreul și astfel să aibă tot ce trebuie. A lucrat fără arhitect și l-a costat mai scump decât dacă ridica alt rând de case, că loc aveau pe-atunci destul. Pe urmă, peste alți câțiva ani, după ce Didina a devenit dna Rosmarin, a trebuit să mai facă o modificare, anume să astupe intrarea în subsol, exterioară, pe lângă marchiză, pe o scăriță întunecoasă, pe unde curge apa ca într-un rezervoriu când ploua tare, și să construiască scara cea mare din dos, legătura sigură între jos și sus, între înlăuntru și afară.

Liviu Rebreanu, *Jar* (1934)

**marchiză* – (arhit.) acoperiș de sticlă, fixat deasupra intrării principale a unei clădiri

**calcan* – (constr.) zidul exterior din spate al unei case

B.

Orice om normal, orice om care-și trăiește deplin umanitatea e marcat de locul în care „locuiește”, de felul în care se mișcă în spațiu, de ambianța în care trăiește. Fie că este consolidat în structurile lui interioare de această ambianță, fie că este contrariat de ea. [...].

Nu toată lumea e conștientă de efectele pe care le are asupra omului ambianța traiului său zilnic. Arhitecții ar trebui însă, prin însăși vocația lor, să încerce să influențeze această ambianță în beneficiul tuturor. În general, încasăm „amprenta” mediului construit care ne găzduiește fără să ne dăm seama. [...]. Mediul în care trăim este inevitabil o secreție a noastră. În egală măsură, noi devenim o secreție a lui. [...]. Eu nu spun că va trebui să construim de aici încolo în stilul altui timp. Spun doar că a percepe aceste lucruri și a le asimila ca tipuri de construcție este o excelentă școală: o școală a privirii și a reacomodării la un mediu construit firesc.

În general, este foarte greu să definești firescul, pentru că el are multiple chipuri, în funcție de oamenii care-l practică. Rapid spus, firescul în materie de construcție înseamnă, mai întâi, o anumită intuiție a *scării umane*. O locuință și un spațiu frecventat de oameni nu trebuie să fie gândite pentru mamuți sau pentru furnici. Trebuie să existe o bună proporție între corpul omenesc și construcție. Pe urmă, eu țin foarte mult, ca la o notă a firescului, la capacitatea de a crea un spațiu de locuit care să se organizeze pe verticală. Eu cred că omul trăiește normal și firesc când se poate mișca în casa lui și pe verticală. O casă firească e o casă care are pivniță, care are spațiu de locuit, mansardă, pod, așadar elementele necesare unui parcurs în care înălțimea și adâncimea au un anumit rol. Locuința de bloc, dimpotrivă, este o locuință care, în ciuda faptului că este integrată unei verticale, e o succesiune de orizontale și, pentru mine, faptul că omul din bloc e învățat să-și conceapă traseul zilnic, viața întreagă, *în plan*, strict în plan, pe orizontală, lasă urme în alcătuirea sa sufletească. O casă trebuie să lase loc pentru mister: să aibă spații nevăzute, colțuri tainice, sublimități și subterane. Să aibă chip. Așa cum și omul are un chip. [...].

Casa în care stau este casa în care m-am mutat după căsătorie și care aparține bunicilor soției mele. E o casă construită în anii '20, în stilul eclectic*, cvasi-românesc, care se practica atunci. Și e o casă plină de haz, cu spații extrem de generoase, cu un tip de decor plasat între solemn și cordial, pe scurt, o casă pe care – și acesta este unul dintre semnele calității unei case – o resimți ca pe un mediu benefic, care te protejează și te stimulează, în care nu trăiești strict funcțional, ci dialoghezi... Îmi plac, într-o casă, lucrurile vechi, cele care fac din trecut o prezență. Apartamentul „modern” e un apartament în care totul e imediat, actual, fără relație cu timpul. Ce să mai spun? [...].

E importantă și lumina unei case. Eu țin foarte mult la casa în care lucrez acum, la Colegiul Noua Europă, și la biroul meu, pentru că are o lumină excelentă. Lumina e prezența lumii din afară în mediul tău interior și atmosfera în care te reclădești zi de zi.

Andrei Pleșu, *O casă trebuie să lase loc pentru mister*, în vol. *Casele vieților noastre* (2014)

Subiectul I

30 de puncte

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Menționează două funcții ale limbajului existente în textul **B**, ilustrându-le prin câte un exemplu. **5 puncte**
2. Prezintă valoarea stilistică a verbelor la timpul imperfect, în textul **A**. **5 puncte**
3. Compară fragmentele date, evidențiind două particularități ale tiparului descriptiv. **5 puncte**
4. Comentează semnificația următoarei secvențe din textul **A**: *Dintre camerele subsolului, amândouă la stradă, una era a bunicii, iar cealaltă sufrageria de toate zilele, pe care Mircea și Liana o porecliseră în derâdere „living room”, fiindcă de fapt familia mai mult aici își trăia traiul: aici mâncau, afară de când aveau mosafiri străini, aici se odihneau și tăifăsuiau și plănuiau toată ziua, în jurul bătrânei mese rotunde cu vreo duzină de scaune ieftene, vopsite roșu sânge.* **5 puncte**
5. Susține-ți opinia despre afirmația *O casă trebuie să lase loc pentru mister* din textul **B**. **5 puncte**

Notă

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Pentru **conținut**, vei primi 25 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Subiectul al II-lea

35 de puncte

Imaginează-ți că faci parte din colectivul de redacție al revistei liceului tău și ai primit sarcina de a scrie un articol de opinie, de 200-300 de cuvinte, despre percepția societății asupra tinerilor de astăzi. Articolul tău va începe cu întrebarea *Cine să se înțeleagă cu tinerii din vremea de azi?*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Subiectul al III-lea

35 de puncte

Scrie un eseu de minimum 600 de cuvinte, despre *casă ca spațiu al locuirii și ca martor al trecerii timpului*, pornind de la cele două fragmente citate și valorificând experiențele tale culturale (literatură, arte plastice, muzică, cinematografie, filozofie etc.).

Notă

În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu trei argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; așezarea în pagină – 1 punct).

Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă eseul are minimum 600 de cuvinte.

Inserarea de citate critice necomentate sau nerelevante pentru tema dată atrage după sine neacordarea punctajului maxim.